

MRF 2024.292

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 28. november 2024, j.nr. 21/01866

Stadfæstet afslag efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 3, på at tilføre grusgrav ren jord, da den geologiske lagserie bestående af vekslende sand, grus, ler og silt medførte dårlig naturlig beskyttelse af grundvand udpeget til område med særlige drikkevandsinteresser (OSD), og deponering tæt på grundvandsspejlet medfører, at selv naturlige stoffer i ren jord som humusstoffer, salte, kalk og jern potentielt kan udgøre risiko for forurening af grundvand. Om den manglende mulighed for efterbehandling i henhold til råstoftilladelse med tilførsel af ren jord med henblik på overgang til anvendelse for jordbrugsformål ville medføre væsentligt økonomisk tab for grundejeren, forudsatte særskilt afgørelse efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 2.

Region Midtjylland meddelte i december 2020 afslag på ansøgning om at kunne tilføre 1,6 mio. m³ ren overskudsjord til en tidligere grusgrav syd for Assentoft, da det blev vurderet, at det ikke kunne ske uden risiko for forurening af grundvand med henvisning til jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 3. Grusgraven er beliggende i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og i område, der efter vandområdeplanlægningen omfatter to grundvandsforekomster, der kan anvendes som drikkevandsressource, og hvor det primære magasin aktuelt fandt anvendelse for almen vandforsyning fra kildeplads placeret i en afstand på 650 meter fra grusgraven. Endvidere var området udpeget som nitrutføl-somt indvindingsområde (NFI) udlagt som indsatsområde (IO). Der var for ansøgningen ikke udarbejdet geotekniske undersøgelser for den konkrete lokation, hvorfor oplysning af sagen var baseret på tilgængelige oplysninger i Jupiter-databasen, hvor en boring 400 meter vest for grusgraven udviste en geologisk lagserie med sand til kote +8 og herunder vekslende lag af sand, grus, ler og silt til kote -44 meter, hvor kalken indtrådte. Afslaget var på den baggrund begrundet med, at de lokale geologiske forhold derved blev vurderet at yde en dårlig naturlig beskyttelse af grundvandet under grusgraven. Afgørelsen blev påklaget af ejeren til grusgraven, der blandt andet gjorde gældende, at det var nødvendigt at tilføre ren jord med henblik på efterbehandlingen af grusgraven, da det var ejerens forventning, at ejendomme kunne overgå til anvendelse for jordbrugsformål. Miljø- og Fødevareklagenævnet (formanden) bemærkede, at bestemmelsen i jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 3, efter lovforarbejderne skal administreres restriktivt, og at deponering af jord i grusgrave

pga. råstofafgravningen sker tæt på grundvandspejlet, hvorved også naturlige stoffer i ren jord som eksempelvis humusstoffer, salte, kalk og jern alt efter de konkrete geologiske forhold potentielt kan udgøre en risiko for forurening af grundvand. Med henvisning til Højesterets dom i U 2014.790 H om påbud efter jordforureningslovens § 48, fremhævede nævnet, at grundvandsbeskyttelsen efter jordforureningsloven ikke begrænser sig til primære magasiner, men også omfatter de øvre sekundære magasiner, og kvalitetskriterierne for grundvand derved skal være opfyldt overalt i grundvandsressourcen. I den konkrete sag konstaterede nævnet, at grusgraven var beliggende inden for område med særlige drikkevandsinteresser (OSD), hvor det af Miljøstyrelsens vejledning nr. 4 af 1995 om udpegnings fremgår, at områderne i særlig grad skal beskyttes, at arealanvendelsen normalvis ikke må ændres til en anvendelse med forøget risiko for forurening af grundvand, og at det primære magasin aktuelt fandt anvendelse for almen vandforsyning. Endvidere konstaterede nævnet, at der i området ikke var et sammenhængende og kontinuerligt dække jordlag, hvorfor grundvandsmagasinet var sårbart over for nedtrængende stoffer. På den baggrund stadfæstede Miljø- og Fødevareklagenævnet afslaget med bemærkning om, at spørgsmålet om, hvorvidt hensynet til forventning om anvendelse til efterbehandling med overgang til anvendelse for jordbrugsformål kunne begrunde dispensation til at tilføre ren jord, i givet fald ville forudsætte en særskilt afgørelse efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 2, om, hvorvidt ejeren ville lide et væsentligt økonomisk tab ved at være afskåret fra at udnytte ejendommen, hvilket herefter ville kunne indbringes for Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Kommentar: Afgørelsen må tages som udtryk for, at Miljø- og Fødevareklagenævnet mener, at hvis en efterbehandlingsplan indeholdt i råstoftilladelsen kræver tilførsel af ren jord, vil dette kun være et

MRF 2024.292

*afgørende hensyn, hvis der søges dispensation efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 2. Afgørelsens henvisning til U 2014.790 H om påbud efter jordforureningslovens § 48 vedrørende en villa-olietank, forekommer som en noget anstrengt analogi. Se tillige nævnets afslag på tilførsel af ren jord til Tjele grusgrav i **MRF 2024.293 Mfk.***



Stadfæstelse af afslag på dispensation til tilførsel af jord til råstofgrav i Region Midtjylland

Sag: 21/01866

Dato: 28. november 2024

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 3, jf. § 77, stk. 1, nr. 1.^[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Region Midtjyllands afgørelse af 10. december 2020 om afslag på ansøgning om dispensation til at tilføre jord til en råstofgrav på matr.nr. [Matrikelnummer 1] på adressen [Adresse 1], 8960 Randers SØ i Randers Kommune.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet^[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.^[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 12 måneder, jf. jordforureningslovens § 87, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 30. december 2020 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af afgørelsens adressat.

Klager har anført, at der kun vil blive tilført ren jord, der ikke indeholder forurenende stoffer, og at den tilførte rene jord vil bestå af bl.a. moræner,

hvorfor der reelt vil blive opbygget en bedre beskyttelse af grundvandet i forhold til de bortgravede sand- og grusforekomster, der er indvundet i forbindelse med råstofindvindingen i området. Det er i øvrigt klagers opfattelse, at der ikke er tale om deponering tæt på grundvandet, idet [Virksomhed 1] Vandværk til klager har oplyst, at der er en afstand på 105 m fra grusgravens bund til grundvandet.

Klager har desuden anført, at der nødvendigvis må gives dispensation til tilførsel af ren jord, såfremt krav i grave- og efterbehandlingsplanen skal kunne efterkommes. Klager påpeger i den forbindelse, at det ikke er op til regionen at fastlægge, hvilken form for landbrug klager måtte ønske at drive på området, men at det i øvrigt ikke giver mening at antage, at der kan drives nogen form for jordbrugsmæssig drift i en grusgrav med sandbund med et tyndt muldlag eller på grusgravens skrån timer.

Endvidere har klager anført, at regionen i afgørelsen har redegjort for, at der ikke er risiko for eksisterende vandforsyningsinteresser, idet der heri henvises til, at arealet ikke ligger i indvindingsopland til vandværksboringer, men 340 m øst for indvindingsoplandet til [Virksomhed 1] Vandværk og 480 m vest for indvindingsoplandet for [Virksomhed 2] Vandværk. Det er i øvrigt ifølge klager vanskeligt at se, hvilke fremtidige mulige interesser der kan være i grundvandsressourcen, når grundvandets strømningsretning er mod Randers Fjord. Klager påpeger i den forbindelse, at Randers Kommune ikke har bemærkninger til jordtilførslen, forudsat at der kun tilføres dokumenteret ren jord, uanset at kommunen som vandforsyningsmyndighed må have en nærliggende og betydelig interesse i at sikre rent grundvand både nu og på langt sigt. Hertil kommer, at et rådgivende ingeniørfirma til klager har oplyst, at der over de dybereliggende grundvandsmagasiner er tykke lerlag.

Endelig har klager anført, at et afslag må være begrundet i saglige geologisk og miljømæssige hensyn, og at det derfor er i strid med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip at meddele afslag ud fra godtkøbsbetragtninger om grundvandsinteresser, som ikke er sagligt underbygget og som derfor ikke kan tillægges en betydelig vægt.

2. Sagens oplysninger

2.1 Området

Den i sagen omhandlede råstofgrav er beliggende på matr.nr. [Matrikelnummer 1] på adressen [Adresse 1], 8960 Randers SØ i Randers Kommune (herefter "Ejendommen").

2.1.1 Vandindvindingsinteresser

Ejendommen er beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Dele af området mod nord er desuden udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde (NFI) og indsatsområde (IO).

Det fremgår af den seneste vandområdeplan (2021-2027), at området omfatter en terrænnær (1400 Kvartær Sand) og to regionale grundvandsforekomster (2100-2300 Kvartær Sand og 8500 Danien Kalk).[4] Grundvandsforekomsterne er udpeget som drikkevandsforekomster, der anvendes eller potentielt kan anvendes som drikkevandsressource, eller har hydraulisk kontakt med disse grundvandsforekomster. De to primære magasiner (2100 Kvartær Sand og 8500 Danien Kalk) er begge velydende. De anvendes begge i almen vandforsyning, og er begge egnet til fremtidig indvinding som en del af den almene vandforsyning.

Der er udpeget BNBO-områder ca. 650 m øst for Ejendommen ([Virksomhed 1] Vandværk) og ca. 1.500 m vest for Ejendommen ([Virksomhed 2] Vandværk).[5]

Kildepladsen til [Virksomhed 1] Vandværk er placeret ca. 650 m øst for Ejendommen. Kildepladsen har tre aktive indvindingsboringer (DGU nr. [DGU nummer 1], [DGU nummer 2] og [DGU nummer 3]). Vandværket har en tilladelse til indvinding af 250.000 m³ vand pr. år og indvinder fra den øvre opsprækkede del af kalken (8500 Danien Kalk).

Kildepladsen til [Virksomhed 2] Vandværk er placeret ca. 1.500 m vest for Ejendommen. Kildepladsen har fire aktive indvindingsboringer (DGU nr. [DGU nummer 4], [DGU nummer 5], [DGU nummer 6] og [DGU nummer 7]). Vandværket har en tilladelse til indvinding af 424.000 m³ vand pr. år og indvinder fra det nedre kvartære sand (2100 Kvartær Sand) og kalken (8500 Danien Kalk).

Der er herudover to vandforsyningsboringer henholdsvis ca. 350 m nord for og ca. 650 m sydvest for området (DGU nr. [DGU nummer 8] og [DGU nummer 9]), der begge anvendes til markvanding.

2.1.2 Områdets geologi

Den geologiske lagserie i området viser, at der ved råstofgraven er et lerlag i terræn (1100 Kvartær Ler) med en varierende tykkelse på 1-5 m. Herunder er der ca. 15-30 m sand, der udgør råstofgravens råstofressource (1200 Kvartær Sand). Herefter er der et tyndt lerlag (1300 Kvartær Ler), der under råstofgraven er ca. 1 m tykt, og herefter endnu et sandlag med en tykkelse på ca. 5-15 m (1400 Kvartær Sand). Herunder findes endnu et lerlag med en tykkelse på ca. 5-15 m (1500 Kvartær Ler). Herunder findes et sandmagasin på ca. 10-20 m (2100 Kvartær Sand), der er et af de primære magasiner i området og som har en jævn udbredelse i området. Under magasinet findes endnu et lerlag på ca. 5-10 m (2200 Kvartær Ler). Under dette ses et tyndt lerlag (8000 Palæogen Ler), og herunder kalk (8500 Danien Kalk), som også er et af de primære magasiner i området.^[6] Der er flere lerlag med varierende tykkelser, som adskiller det sandmagasin, der anvendes til råstofgravning (1200 Kvartær Sand) og de underliggende primære magasiner (2100 Kvartær Sand og 8500 Danien Kalk). Lerlaget overliggende 2100 Kvartær Sand har stedvist tykkelse på mindre end 5 m. Ligeledes er tykkelsen på lerlaget overliggende 8500 Danien Kalk stedvist mindre end 5 m.

Boringsbeskrivelserne for DGU nr. [DGU nummer 1] og [DGU nummer 3] viser flere lerlag over filtersætningen. Sammenlagt er der beskrevet ca. 20 m ler i begge boringer.

Ifølge Miljøstyrelsens grundvandskortlægning vurderes den overordnede grundvandsstrømning i området at være mod nord.^[7] Desuden viser grundvandskortlægningen, at der sker grundvandsdannelse inden for det ansøgte område.

2.2 Den påklagede afgørelse

Region Midtjylland har ved afgørelse af 10. december 2020 meddelt afslag på ansøgning om dispensation til at tilføre 1,6 mio. m³ ren overskudsjord til en råstofgrav på matr.nr. [Matrikelnummer 1] på adressen [Adresse 1], 8960 Randers SØ i Randers Kommune. Afslaget er meddelt med hjemmel i jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 3.

Af afgørelsen fremgår følgende om området og Region Midtjyllands vurdering af det ansøgte projekt:

"Geologi, grundvand og drikkevand/vandindvinding

Den tidligere grusgrav syd for Assentoft findes på et højtliggende moræne- og smeltevandsplateau mellem Randersfjord-dalen i nord og Alling Ådal i syd. Selve det ansøgte areal fremstår som en udgravet lavning, hvor terrænet falder fra kote +40m mod vest og kote +35m mod øst, til kote +23m i bunden af lavningen.

I nærområdet for ansøgningen findes kun forholdsvis korte råstofboringer som viser geologien fra terræn til kote +21 m. (DGU numrene: [DGU nummer 10], [DGU nummer 11], [DGU nummer 12], [DGU nummer 13], [DGU nummer 14]). Boringerne viser smeltevandssand og -grus fra terræn til boringernes bund. Der findes ikke boringer som dokumenterer geologi og grundvandsforhold i dybere niveau under selve deponeringsområdet. Nærmeste dybe boring er DGU. nr. [DGU nummer 15], beliggende 400 meter vest for arealet. Her er der sand fra terræn til kote +8 meter. Herunder findes vekslende lag af sand, grus, ler og silt til kote -44m, hvor kalken optræder.

Grundvandets potentiale er i mellem kote 10 meter og kote 7,5 meter, med en strømningsretning (ud fra potentialekort) fra sydvest mod nordøst i retning af Assentoft/Randers Fjord. Der er således ca. 13 meter umættet zone mellem grusgravens bund og grundvandet. Jordlagene under grusgraven må forventes, på baggrund af geologien i boringerne nævnt ovenfor, at bestå af sandede aflejringer. Grundvandsmagasinet vurderes derfor at være et frit sandmagasin.

Råstofgraven ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD), og delvis i nitratfølsomt område. Arealet ligger ikke i indvindingsopland til vandværksboringer, men 340 meter øst for arealet ligger indvindingsoplandet for [Virksomhed 1] Vandværk og 480 meter vest for arealet ligger indvindingsoplandet for [Virksomhed 2] Vandværk.

Region Midtjyllands vurdering af risiko for grundvand og drikkevand

Med de lokale geologiske og hydrologiske forhold ved grusgraven, som beskrevet ovenfor, vurderes jordlagene at yde en dårlig naturlig beskyttelse af grundvandet under grusgraven. Vurderingen er i overensstemmelse med Naturstyrelsens udpegning af det primære grundvandsmagasin i området som nitratfølsomt, og dermed sårbart overfor nedsivende forurening fra jordoverfladen.

Det kan ikke afvises, at evt. forurenende stoffer deponeret i grusgraven vil ende i sandmagasinet og det underliggende kalkmagasin, og dermed udgøre en risiko for grundvand og drikkevandsinteresser.

Ansøgers bemærkninger i partshøringen indeholder ingen nye konkrete oplysninger om jordlagene, grundvandet og sårbarhedsmæssige forhold, som er lagt til grund i afgørelsen. Ligeledes er der ikke fremkommet nye oplysninger om vandindvinding.

Region Midtjylland kan på grund af risikoen for forurening af grundvandet ikke dispensere fra jordforureningslovens forbud mod at tilføre jord til grusgraven. Der er endvidere lagt til grund, at er tale om et udbredt og vigtigt grundvandsmagasin som udnyttes til vandindvinding.”

Det fremgår af afgørelsen, at et udkast til afgørelse har været i høring ved klager i perioden fra den 16. juli til 13. august 2020, og at klagers konsulent i den forbindelse den 11. august 2020 har fremsendt bemærkninger hertil. Region Midtjylland har hertil i afgørelsen bl.a. anført, at regionen ikke finder belæg for, at den i råstoftilladelsen omtalte efterbehandling forudsætter tilførsel af jord til råstofgraven. Regionen har herved henvist til, at efterbehandling til jordbrugsmæssige formål dækker en meget bred anvendelse inden for landbruget, f.eks. ekstensiv afgræsning, og at det ikke i råstoftilladelsen omtales, at tilførsel af jord er en del af efterbehandlingen til jordbrugsmæssige formål. Ligeledes er tilførsel af jord ikke nævnt eller forudsat i den udarbejdede efterbehandlingsplan.

Region Midtjylland har herudover anført, at regionen har truffet en individuel og konkret afgørelse på baggrund af de relativt få eksisterende boredata i området, samt viden om grundvandets potentiale og terrænforhold. Det er regionens vurdering, at der under råstofgraven er et vigtigt grundvandsmagasin uden nogen god beskyttelse i form af naturlige lerlag, og at grundvandet her vil være sårbart overfor nedsivende stoffer. Vurderingen er ifølge regionen i overensstemmende med kortlægningen og udpegningen af det primære grundvandsmagasin i området som nitratfølsomt, og dermed sårbart overfor nedsivende forurening fra jordoverfladen. Den konkrete råstofgrav vurderes derfor ikke at være egnet til tilførsel af en stor mængde jord (1,6 mio. m³).

2.3 Region Midtjyllands bemærkninger til klagen

Region Midtjylland har den 25. januar 2021 fremsendt bemærkninger til klagen, hvori regionen henviser til regionens bemærkninger til klagers høringssvar.

2.4 Nye oplysninger under sagens behandling

Miljø- og Fødevareklagenævnet har den 23. april 2024 anmodet klager om at forholde sig til en ekstern faglig vurdering af sagens oplysninger udarbejdet af et rådgivende ingeniørfirma for nævnet. Klager har ikke besvaret denne henvendelse.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Det følger af jordforureningslovens § 52, stk. 1, er tilførsel af såvel forurenede som uforurenede jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave er forbudt.

Ifølge jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 3, kan regionsrådet meddele dispensation til at tilføre såvel forurenede som uforurenede jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave, såfremt der ikke er risiko for forurening af vandindvindingsanlæg eller af grundvand, der forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning, og andre tilsvarende miljømæssige hensyn ikke taler imod.

Af forarbejderne til jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 3 (dengang miljøbeskyttelseslovens § 20a, stk. 2, nr. 3),^[8] fremgår bl.a.:

"Ved amtsrådets^[9] vurdering af, i hvilke tilfælde der kan meddeles dispensation, skal det sikres, at der ikke er risiko for forurening af grundvand, der indvindes til drikkevand, eller som forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning. Til grundvand, som forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning, skal i den forbindelse - udover grundvandsmagasiner, som det konkret er planlagt at udnytte - regnes alle grundvandsmagasiner, der er egnede til drikkevandsproduktion."

Hovedformålet med forbuddet er ifølge lovbemærkningerne at styrke grundvandsbeskyttelsen, idet der er tale om sårbare områder:^[10]

"Da deponeringen som følge af råstofgravningen sker tæt på grundvandsspejlet, vil forureningen påvirke grundvandet, hvilket også er målt i undersøgelserne.^[11] Der er ikke fundet påvirkninger af aktuelle vandindvindinger, men der er risiko for, at forureningen på længere sigt vil påvirke vandfor-

syningerne i områderne omkring råstofgravene. Teoretisk består denne risiko selv ved deponering af uforurenede jord, dels på grund af humusstoffer, dels fordi der ofte er tale om placeringer af store mængder jord."

Forbuddet i jordforureningslovens § 52, stk. 1, skal i overensstemmelse med lovens forarbejder administreres restriktivt.

Om risikovurderingen i forhold til grundvand fremgår det af Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1998 om oprydning på forurenede lokaliteter (side 15), at *"risikovurderingen tager udgangspunkt i, at grundvandskvalitetskriterierne skal være opfyldt overalt i grundvandsressourcen."* Dette uddybes i vejledningen side 90 ved følgende:

"Kvalitetskravene skal være opfyldt i de primære grundvandsmagasiner. Kvalitetskravene skal ligeledes være opfyldt i det øverstliggende grundvandsmagasin, der kan forårsage en betydende forureningsspredning eller som kan være anvendeligt til vandforsyningsformål."

Supplerende fremgår det af vejledningens side 66:

"I forhold til forureningsspredning og risikovurdering tillægges et sekundært magasin samme betydning som et primært magasin, hvis der kan ske

en betydende forureningsspredning fra det sekundære til primære grundvandsmagasiner og/eller recipienter, eller hvis det sekundære magasin er eller kan være anvendeligt til vandforsyningsformål."

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker hertil, at Højesteret i en dom af 5. december 2013 under henvisning til jordforureningslovens § 1, stk. 1, og § 2, sammenholdt med § 1, stk. 2, og baggrunden for bestemmelserne, tiltrådte, at grundvandsbeskyttelsen efter jordforureningsloven også omfatter det (øvre) sekundære magasin.^[12] Risikovurderingen efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 3, må derfor efter nævnets opfattelse tage udgangspunkt i, at kvalitetskriterierne for grundvand skal være opfyldt overalt i grundvandsressourcen, dvs. dels i de primære grundvandsmagasiner og dels i de øverst liggende grundvandsmagasiner, der kan forårsage forureningsspredning eller som kan være anvendelige til vandforsyningsformål. En dispensation efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 3, må herefter forudsætte, at der foreligger en risikovurdering, hvor det med høj grad af sikkerhed er godtgjort, at tilførsel af jord ikke giver anledning til risiko for forurening af et grundvandsmagasin.

Vurderingen bør foretages på baggrund af en konkret vurdering af bl.a. modtagelokalitetens sårbarhed, grundvandsinteresserne samt beskaffenheden af den jord, der ønskes tilført råstofgraven.

Region Midtjylland har i sagen vurderet, at der ikke kan dispenseres fra jordforureningslovens forbud mod at tilføre jord til råstofgraven. Regionen har i sin vurdering lagt vægt på, at Ejendommen er beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD-område), at dele af området er udpeget som nitratfølsomt område (NFI) og indsatsområde (IO), at der således under råstofgraven er et vigtigt grundvandsmagasin, samt at de lokale geologiske og hydrologiske forhold betyder, at der er en dårlig naturlig beskyttelse af grundvandet. Den konkrete råstofgrav vurderes derfor ikke at være egnet til tilførsel af en stor mængde jord (1,6 mio. m³).

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder efter en samlet vurdering af sagens oplysninger ikke grundlag for at tilsidesætte Region Midtjyllands vurdering af, at det i den konkrete sag ikke kan udelukkes, at den ansøgte tilførsel af jord til Ejendommen kan medføre risiko for forurening af vandindvindingsanlæg eller grundvand, der forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning. Betingelserne for at meddele dispensation efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 3, er dermed ikke opfyldt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at ejendommen er beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD-område), og at området omfatter en terrænnær og to regionale grundvandsforekomster, der er udpeget som drikkevandsforekomster, der anvendes eller potentielt kan anvendes som drikkevandsressource, eller har hydraulisk kontakt med disse grundvandsforekomster. Endvidere er der i området ikke et sammenhængende og kontinuerligt dække af beskyttende, tilstrækkeligt tykke jordlag, hvorfor grundvandsmagasinerne er sårbare over for nedtrængende stoffer, hvilket stemmer overens med at området er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde (NFI) og indsatsområde (IO). Hertil kommer, at de to primære magasiner begge er velydende og anvendes i almen vandforsyning, og at det ikke kan udelukkes, at der er hydraulisk kontakt mellem grusgraven og de primære grundvandsmagasiner, hvorfra der indvindes drikkevand.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i den forbindelse, at OSD-områder dækker de grundvandsmagasiner, der har størst betydning for drikkevandsforsyningen, og omfatter grundvand af regional betydning, eller som

kan få regional betydning i fremtiden. Områderne skal i særlig grad beskyttes, og arealanvendelsen må normalvis ikke ændres til en mere grundvandstruende art. [13] Hertil kommer, at indsatsområder (IO) udpeges inden for følsomme indvindingsområder, hvor en særlig indsats til beskyttelse af drikkevandressourcerne er nødvendig på baggrund af arealanvendelse, forureningstrusler og den naturlige beskyttelse mod forurening ud fra jordens komposition.[14]

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker herudover, at der i sagen er ansøgt om dispensation til at tilføre en betydelig mængde "ren jord" (1,6 mio. m³) til råstofgraven, men at "ren jord" ikke er nærmere defineret og i visse tilfælde vil kunne indeholde forurenende stoffer. Såvel jord fra ikke områdeklassificerede arealer som jord fra områdeklassificerede arealer kan således potentielt udgøre en risiko for forurening som følge af jordens mulige indhold af forurenende og/eller naturlige stoffer, f.eks. humusstoffer, salt, kalk, jern eller andet, der kan påvirke den naturlige grundvandskvalitet i området ved råstofgraven.

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering er der ikke med klagen i øvrigt fremkommet forhold, der kan føre til ændringer af Region Midtjyllands afgørelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at nævnet i en konkret klagesag alene kan tage stilling til den afgørelse, der er påklaget, hvorfor nævnet i nærværende sag alene har taget stilling til, om betingelserne for at meddele dispensation efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 3, er opfyldt. Det er ved vurderingen af, hvorvidt betingelserne i § 52, stk. 2, nr. 3, er opfyldt, uden betydning, hvilke grave- og efterbehandlingsvilkår klager eventuelt måtte være underlagt i forbindelse med råstoftilladelsen. Såfremt klager mener, at klager med væsentlige økonomiske tab til følge afskæres fra en udnyttelse af Ejendommen, som klager efter hidtil gældende regler har haft særlig grund til at påregne, må klager anmode Region Midtjylland om at tage stilling til, om der kan meddeles dispensation fra forbuddet mod jordtilførsel efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 2. En eventuel afgørelse herom vil herefter kunne påklages til nævnet.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Region Midtjyllands afgørelse af 10. december 2020 om afslag på ansøgning om dispensation til at tilføre jord til en grusgrav på matr.nr. [Matrikelnummer 1] på adressen [Adresse 1], 8960 Randers SØ i Randers Kommune.

- [1] Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 om forurennet jord.
- [2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet som ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024.
- [3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.
- [4] Link til miljøgis for offentliggørelse af vandområdeplaner 2021-2027 her: <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022>.
- [5] Boringsnære beskyttelsesområder.
- [6] Miljøstyrelsen, Samling af geologiske modeller i Jylland. FOHM – Fælles Offentlig Hydrologisk Model, 2020, rapport-ID 94523.
- [7] Miljøstyrelsen 2015. Grundvandskortlægning Randers Syd.
- [8] Jf. betænkning over forslag L 129 til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om råstoffer, afgivet den 14. maj 1997, de specielle bemærkninger til § 20a, stk. 2.
- [9] Nu regionens (Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkning).
- [10] Jf. forslag L 129 til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om råstoffer, som frem-sat den 18. december 1996, pkt. 1.2.1. i de almindelige bemærkninger.
- [11] Af forarbejderne fremgår, at der forud for forbuddets indførelse blev foretaget konkrete undersøgelser i en række råstofgrave rundt om i landet. Disse undersøgelser påviste forurening i en del af de undersøgte grave (Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkning).
- [12] Dommen er optrykt i UfR2014.790H.
- [13] Jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 4/1995 om udpegning af områder med særlige drikkevandsinteresser.

[14] Jf. Miljøstyrelsens notat om Nitratsårbarhed og afgræsning af NFI og IO, august 2023 samt Miljøstyrelsens hjemmeside om grundvandsbeskyttelse og indsatsplanlægning – link hertil: <https://mst.dk/erhverv/rent-miljoe-og-sikker-forsyning/drikkevand-og-grundvand/grundvandsbeskyttelse/indsatsplanlaegning>.

Lovområder:

Jordforureningsloven